Nota van toelichting

Nummer.: 23Tl010	**Kerkrade, 26 april 2023**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 23Rb012

23Rb012

Onderwerp
Participatieverordening Gemeente Kerkrade 2023

Beslispunten
1. Vaststellen van bijgaande participatieverordening;
2. Bekendmaking van de participatieverordening te doen laten plaatsvinden in het Gemeenteblad.

Inleiding
Samen met onze inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen, stichtingen en bezoekers vormen we een gemeenschap. Wij willen samen met deze gemeenschap verder bouwen aan een toekomst voor onze stad waarin leefbaarheid en veiligheid van onze buurten en wijken en gezondheid en vitaliteit voor onze inwoners centraal staat. Hiervoor maken wij met onze partners tal van plannen en projecten en voeren deze in onderlinge samenwerking uit. Het is belangrijk om onze gemeenschap nauw hierbij te betrekken, omdat zij heel goed weet wat er leeft in de buurten en wijken en daardoor kan meedenken over de concrete aanpak en opgaves.

Op 17 november 2022 heeft de raad het visiedocument vastgesteld, waarin de raad uitspreekt dat we ons als gemeente verder willen ontwikkelen als participatie-samenleving door bij de ontwikkeling en uitvoering van al onze beleidsplannen en projecten (zowel fysiek als sociaal-maatschappelijk, alsook domein overstijgend) aan te geven hoe we onze gemeenschap hierbij zullen betrekken. Op deze manier creëren we meer betrokkenheid van onze inwoners, investeren we in een verbetering van de relatie tussen de inwoners en de gemeente en kan ook de kennis en kunde van inwoners op een goede manier worden ingezet.

De voorgenomen wet ‘Versterking participatie op decentraal niveau’ sluit hier volledig op aan. Deze wet schept de plicht voor gemeenten om de inspraakverordening om te vormen tot een participatieverordening. Bijgaande participatieverordening is de juridische vertaling van het visiedocument waarin alle basisregels en afspraken zijn vastgelegd. Deze verordening regelt daartoe de betrokkenheid van inwoners, lokale ondernemers en/of maatschappelijke organisaties bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid, plannen en projecten en de rol van hen alsook van uw college en/of de gemeenteraad in deze processen. Deze verordening gaat daarnaast in op de manier waarop de gemeente reageert of ondersteuning biedt aan initiatieven vanuit de gemeenschap, waaronder het ‘Right to Challenge’.

Om meteen aan de slag te gaan met participatie is de participatieverordening voor eenieder ter inzage gelegd om hier een reactie op te kunnen geven. Er wordt hierbij gekozen voor de participatievorm: raadplegen. Voor deze vorm is gekozen, omdat er sprake is van een juridisch document. Hiervoor is specifieke kennis vereist. Het document is daarom alvast in concept opgesteld en vervolgens voorgelegd aan onze gemeenschap om hier een mening over te geven. Twee adviesraden, de AMO (Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning Kerkrade) en de Cliëntenraad hebben zienswijzen ingediend en mondeling toegelicht. De input van de adviesraden is meegewogen bij de totstandkoming van de participatieverordening.

Doelstelling
Het op 17 november 2022 vastgestelde visiedocument juridisch vertalen in bijgaande participatieverordening. In de participatieverordening zijn alle basisregels en afspraken vastgelegd als

juridisch fundament voor de uitvoering en toepassing van participatie. Daarnaast voldoen we hiermee aan de wet- en regelgeving die vereist dat we als gemeente een participatieverordening vaststellen.

Argumenten
- We vinden het belangrijk dat de gemeenschap wordt betrokken bij onze plannen, beleid en projecten, om hiermee meer verbondenheid en betrokkenheid te creëren.
- We willen voldoen aan de wettelijke verplichtingen.

Kanttekeningen
Zoals reeds in het visiedocument aangegeven, is het niet realistisch om te verwachten dat het gehele proces van burgerparticipatie in alle plannen en projecten meteen goed zal gaan. Het is nadrukkelijk een leerproces. Er zijn randvoorwaarden opgesteld om de samenwerking en externe communicatie te verbeteren.

Met het vaststellen van deze participatieverordening moeten we als gemeente de regels die hierin zijn vastgelegd naleven. Als we dit niet doen, handelen we als overheid in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. Conform de participatieverordening beslist het bestuursorgaan over de wijze van participatie. Het is belangrijk dat we kunnen uitleggen waarom bepaalde keuzes wel/niet zijn gemaakt. Indien er zaken niet goed zijn gegaan, dan moet het college uitleggen waarom we iets niet gedaan hebben. Dat vormt het uitgangspunt.

Als een participatieproces is afgerond, dient er een evaluatie plaats te vinden. Omdat we momenteel nog in een groeiproces zitten, is in de participatieverordening opgenomen dat we alleen een evaluatie doen bij grotere participatietrajecten, namelijk bij coproduceren en adviseren. Voor deze twee trajecten zijn we op basis van de verordening juridisch verplicht om te evalueren. Er zal in de praktijk echter ook bij de andere trajecten worden geëvalueerd.

Financiën
Niet van toepassing.

Rechtmatigheid
De conceptverordening is opgesteld door Rechtsbelangen. Het voorbeeld van de VNG is als basis gebruikt. Deze basis is verder uitgewerkt en uitgebreid in aansluiting op het visiedocument en onze gemeenschap. Daarnaast is deze in de werkgroep burgerparticipatie uitgebreid besproken en hebben collega's van alle domeinen, binnen verschillende disciplines hun input gegeven. Al deze input is meegenomen bij de totstandkoming van de concept participatieverordening. Daarnaast is ook de input uit de zienswijzen van de adviesraden meegenomen. Het merendeel is letterlijk overgenomen in de verordening. Bij het uitdaagrecht, ook wel "Right to Challenge" genoemd, hebben we in de verordening de oprichting van een rechtspersoon als voorwaarde gesteld. De adviesraden waren hier kritisch op, omdat zij het belangrijk vinden om het gebruik van het uitdaagrecht zo laagdrempelig mogelijk te houden. De VNG geeft hieromtrent de vrijheid aan de gemeenten zelf en stelt de oprichting van een rechtspersoon niet verplicht. Het is bij het uitdaagrecht belangrijk dat er duidelijke afspraken zijn omtrent aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid, continuïteit, kwaliteit en veiligheid. Dit kunnen we borgen met de oprichting van een rechtspersoon. Om het uitdaagrecht wel zo laagdrempelig mogelijk te houden, zullen we als gemeente hierin ondersteunen. Daarnaast zullen we over een jaar evalueren hoe de toepassing van het uitdaagrecht heeft plaatsgevonden en of dit goed is verlopen. Verder is het goed om te weten, dat het uitdaagrecht integraal deel uitmaakt van burgerinitiatief, evenals buurtdeals en dat aan het begin van het indienen van een dergelijk initiatief wij als gemeente nadrukkelijk de burgers hierin ondersteunen en de mate van de taken en verantwoordelijkheden. Gedurende dit proces zal duidelijk worden hoeveel verantwoordelijkheden worden toebedeeld aan burgers en welke risico's hierin aan zijn verbonden.

Met de vaststelling van de participatieverordening voldoen we aan de wet- en regelgeving die vereist dat we een participatieverordening opstellen. De huidige inspraakverordening wordt ingetrokken gelijktijdig met de inwerkingtreding van de participatieverordening.

Communicatie

Er wordt veel aandacht besteed aan de communicatie over de toepassing van burgerparticipatie binnen onze gemeente. We willen alle inwoners bereiken en letten daarom goed op de wijze van communiceren. Er is hiervoor een communicatieplan en communicatiestrategie opgesteld. De communicatie zal plaatsvinden op B1-niveau (eenvoudig Nederlands). Zodra de participatieverordening in werking is getreden, zal er intensiever worden gecommuniceerd richting onze gemeenschap.

Uitvoering
Op het moment van inwerkingtreding van de participatieverordening kunnen we starten met de toepassing en uitvoering hiervan. De huidige inspraakverordening wordt ingetrokken gelijktijdig met de inwerkingtreding van de participatieverordening. De participatieverordening komt hiervoor in de plaats en zal gebruikt worden als basis om participatie te gaan toepassen bij verschillende plannen, beleid en projecten. Uitgangspunt is: participatie, tenzij...

Gezondheid en Vitaliteit
Niet van toepassing.